טעאטער - מוזיק - מאוויס און „טאקיס"

אידיש טעאטער איבער דער גאנצער וועלט

אין טעאטער "נאוואשטשי" אין וואַרשא ווערט איצט מיט גרויס ערפאָלג געשפּיעלט ביכנערס דראמע "האנטאס טויט" פון די צייטען פון דער פראנצויזישער רעוואָלוציע. די פּיעסע איז ספּעציעל איבערזעצט געוואָרען פאר דער אידישער ביהנע און אינסצענירט געוואָרען דורך דר. מ. ווייבערט. די הויפּט ראָלען ווערען געשפּיעלט דורך די צוויי באוואוסטע אידישע אַרטיסטען א. מאַרעווסקי און א. סאַמבערג. דער ערפאָלג פון דער דראמע איז זעהר גרויס, און דאָס טעאטער איז טעגליך פול.

* * *

אין "סקאלא טעאטער" פון וואַרשא שפּיעלען איצט ווידא קאַניעווסקא און פּאול ברייטמאַן.

אין "קאמינסקיס טעאטער" אין וואַרשא אונטער דער לייטונג פון אידישען אַרטיסטען פאראיין שפּיעלט מנחם רובין מיט אַן ערשט־קלאַסיגען אנסאמבל.

* * *

רודאָלף זאַסלאַווסקי געפינט זיך איצט אין ביאַליסטאָק, וואו ער גאַסטראָלירט אין טעאטער "פּאַלאַס". צווישען אַנדערע ווערט געשפּיעלט "די גאָלדענע קוואַלען" פון סט. פּשיבישעווסקי.

* * *

רינא האָט איצט אַ גרויסען גאַסט. דאָס איז דער באַריהמטער אַרטיסט און רעזישיסער זינמונד טורקאָוו, וועמענס נאָמען עס איז גוט פאַרבונדען מיט דער גרעסטער אידישער אויפפיהרונגען אין פויילען.

זינמונד טורקאָוו איז דער מאָרים שוואַרץ אין פּוילען. די רינער אידישע פּרעסע האָט דעם אידישען קינסטלער זעהר וואַרם אויפגענומען. זינמונד טורקאָוו גאַסטראַלירט איצט אין רינער אָדער שען טעאטער אין זעהן אין אַרנסטען און אייראָפּעאישען רעפּערטואַר. איינע פון דיינע אַריאָסטרעטונגען איז אין אַנדרע יעווס "ייבען נעהאנגענע. וואָס איז שוין אויפגעפיהרט געוואָרען אין פאַרזיער "טעאטער עדוואַרד סעט" אין דער אינטערפּרעטאַציע פון מאָרים שוואַרץ'ס טרופּע. "די 7 נעהאנגענע" איז אין וואַרשא גענאַנגען 300 מאָל נאָך דער רייהע. זי איז כמעט אַ גאַנצער פּרק אין דער געשיכטע פון אידישען בעסערען טעאטער אין פּוילען. צוזאַמען מיט זינמונד טורקאָוו געפינען זיך אין דער טרופּע די אַרטיסטען קדיש, ריאש און קוטנער.

* * *

אין ווילנא גאַסטראַלירען איצט, ווער אויב ניט די ווילנער? (וועלכע?) עס ווערט אויפגעפיהרט: "טאָג און נאַכט" פון ש. אַנ—סקי, "דער גולם" פון ה. לייוויק, "קדוש השם" פון שלום אַש און "שייליאָק" (רעזישי מיכאל ווייבערט).

* * *

דעם 15־טען אקטאבער האָט דער מאָסקווער אידישער מלוכה־טעאטער געעפענט דעם סעזאָן מיט שלום עליכמ'ס "200,000".

די גאַסטראָלען פון מאָסקווער אידישען מלוכה־טעאטער אין אוקראַינא האָבען געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג סיי אין מאַטערעיעלען סיי אין קינסטלערישען זין, אין אַלע שטעדט איז דער קאָלעקטיוו פון טעאטער אויף די וואַקזאַלען באַגעגענט געוואָרען מיט מוזיק. דער טעאטער האָט אין געהאַט 7 אַרויסטרעטונגען אויף גרעסערע פאַבריקען.

אין אדעס האָט דער טעאטער געשטעלט די פּרעמיערע "הרעבליעס" פון אַרלאַנד.

אין משך פון 5 חדשים, וואָס דער טעאטער האָט זיך געפונען אויף נאַסטראָלען זיינען זיינע פאָרשטעלונגען באַזוכט געוואָרען פון 169 טויזענט צושויער.

דער רעפּערטואַר פון קומענדיגען יאָהר באַשטעהט פון די פאַראיאָהריגע פּיעסעס ("דאָס געריכט געהט"", "דער "טויבער"), די נייע "הרעבליעס" און צוויי נייע פּרעמיערעס, וואָס וועלען גענעבען ווערען אין משך פון סעזאָן.

דאָס יאָהר האָט זיך דער טעאטער געשטעלט פאַר אַן אויפגאַבע צו באַדיענען דעם אַרגאַניזירטען, אַרבייטער צוזעהער.

* * *

אין לאָנדאָנער "פאַוויליאָן טעאטער" שפּיעלען איצט ה' מאָה. שטראָמער. עס ווערט אויפגעפיהרט דער געוועהנלעכער אידישער געמישטער רעפּערטואַר: אָפּערעטען, דראַמעס און מעלאָדראַמעס.

* * *

לעאָניד סאָקאָלאָוו צוזאַמען מיט דער סובערטען נינינא שפּיעלט איצט אין דער ליגאַ.

זיי שפּיעלען איצט אין מאַריאַמפאָל, קיבארט, וואַלקאָוויטש, און נייַ־שטאַדט.

* * *

די אידישע "וואָכענבאַלאַט", וואָס ער־שיינט אין וויען באַקלאָגט זיך זעהר אויפ'ן טרויעריגען צושטאַנד פון איהר טעאטער. מיר לייענען דאָרט:

דריי אידישע טעאטערס פאַרמאָגען מיר אין וויען. די "ווילנער טרופּע", די "אידישע ביהנע" און די "זיגלער טרופּע". אַלע דריי געפינען זיך אין צענטער פון אידישען לעבען, אין דער "לעאָפּאָלד שטאַדט".

דער רעפּערטואַר אין דער צוזאַמענ־שטעל פון די אַקטיאָרען, קען מען זאָגען איז אַ באַפריידיגענדער; דער ווילען איז אַ־גרויסער, די באַריהמונג — אַן ערנסטע אין מערקווירדיג, אַז אַלע דריי אידישע טעאטערס שטעהען אויף הינערישע פיס־לאַך. קוים וואָס זיי זשיפּען און וועט ניט קומען עפּעס אַ נס — וועלען זיי איינפאַ־לען...

וואָס איז די סבה?

קיינער קאָן ניט אויף דער אנגעוועהר־טאַנטער פראַגע געבען. קיין קאָנקרעטען ענטפער. דער "הולה", וואָס הייסט אידיש טעאטער, איז אַ פּנים אַזוי מסיכנדיג, אַז די גענייטעסטע אידישע טעאטער־פאַכמע־נען קאָנען ניט געפינען קיין קאָנקרעטע רפואה.

* * *

די סבה האָט מען געקריגט מיט אַ שלאַג־וואָרט / קרזיס.

אמת, אין וויען הערשט אַ מוראַ־דיגער קרזיס. זעהען מיר אָבער אַז גראַד אויף די דייטשע טעאטער און קלאַנג־קי־נאָס, האָט די "סבה", וואָס וואַלגערט זיך אַרום דעם אידישען טעאטער קיין שטאַר־קע שליטה ניט.

אין דער שרייבער פון די צייַלען קומט צום אויספיהר, אַז:

"די אסימילאַציע, אָט די סכנות/דיגע מנפה, סמ'ט אָפּ דאָס אידישע לעבען אין וויען".

אונזערע נייע געסט

צום ערשטען אויפטריט פון דער האַלענדער טרופּע פון ה. מ. קירשענבוים

צום דריטען מאָל האָט זיך געביטען די סטענדערד טעאטער טרופּע היינטיגען סעזאָן, לויט די אָנגענומענע רעגולאַציעס פון דער אקטיאָרען יוניאָן, און לעצטמאָל פרייטאָג און שבת האָט דאָ געמאַכט זייער ערשטען אויפטריט, די האַלענדער טרופּע. וועלכע זענען ניט קיין פנים חדשות ביי אונז.

חנה און אינידאָר האַלענדער זענען

העלען בלעי

סובערטען פון דער האַלענדער טרופּע.

באַקאַנט צו די היגע טעאטער געהער, פון אַ גאַנצען סעזאָן שפּיעלן. די טעאטער געהער געדענקען גוט די שעהנע אַרנסטע אויפפיהרונגען, ווען זיי האָבען דאָ געשפּיעלט, און די אַנשטרענגונג וועלכע איז דאַמאָלסט פון זיי געמאַכט געוואָרען, צו געבען די טעאטער געהער, דאָס בעסטע וואָס קען אויפגעפיהרט ווערען אין היגען טעאטער. און מיר צווייפלען ניט אַז זיי דאַמאָלסט האָט אינידאָר האַלענדער געשטרעבט צו קומען צו אונז מיט אַ בעסערער קאָמפּאַניע, און אויך מיט שעהנערע און ערנסטע פּיעסען.

מיר האָבען דעם סעזאָן געזעהן דריי פאַרשיידענע קאָמפּאַניעס, און דריי־יעדליי אויפפאַסונגען פון טעאטער. דאָס זענען געוועזען די ערשטע קאָמפּאַניע, די ווייל נער מיט משה פּערעד בראַש. די עלוויינג קאָמפּאַניע, און איצט די האַלענדערס, און די דריי קאָמפּאַניעס קענען כאַראַקטעריזירט ווערען אין דער פּיעסע וואָס די האַ־לענדער טרופּע האָט פריישאַ און שבת געשפּיעלט.

דער אינהאַלט פון דער פּיעסע 'די גרויסע שוועסטער" איז, אַ גרויסע שוועס־טער וואָס טוט אַלעס אויפצוהאַלטען אַ לייטישע פאַמיליע.

די מיטעלע שוועסטער אַ בייזע, אַ גרויס מויל, אַן אייפערזיכטיגע, און זוכט אַלץ פאַר זיך.

די דריטע שוועסטער, אַ שעהנע, אַ מאָדערנע, אַ לעבעדיגע.

עס איז זעהר סימבאָליש, וואָס וועגען די דריי קאָמפּאַניעס קען געזאָגט ווערען דאָס זעלבע.

די ווילנער, די פאַרזאָרגער, די אַר־בייטער, די אויפפאַסער, די שעהן שפּיע־לער, און בנין טראַגער פון אידישען טע־אטער.

די עלווינג טרופּע, וועלכע האָט גע־אַרבייט מעשים, געטאָן דערלויבטע און ניט דערלויבטע זאַכען. געשפּיעלט פּיעסען מיט צופּאַסונגען צו געוויסע שוישפּיע־לער, געשריבען ראָלען צו מען האָט באַ־דאַרפט, צו ניט באַדאַרפט, און דער־זעהר געלונגענער אויסוואַהל, פון דער איצטיגער טרופּע.

גלייך ביים אָנהויב איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ פאַרשטעלונג ביי וועלכער עס איז געוועזען אַן אמת'ער פאַרגעניגען צו זיצען אין טעאטער, און זעהן מיט וואָס פאַר אַ חן, טאַקט, אין ערנסט. די

גוסטאַוו גאָלדשטיין

כאַראַקטער שוישפּיעלער פון דער האַלענדער טרופּע

זאַך איז געשפּיעלט געוואָרען פון די באַ־גאַבטע קינסטלער, וועלכע האָבען זיך אַריינגעפּאַסט ווי געבוירענע אין די ראָ־לען.

פאַראַן סצענען אין דער פּיעסע אין וועלכע מען קען אַריינפאַלען אין שאַרזשען אויף וואָס די וועלט שטעהט. מאַכען פון דער גאַנצער זאַך אַ פאַרס.

האָט מען אָבער באַטראַכט, ווי אַזוי די זאַך איז געשפּיעלט געוואָרען אונטער אויך נחנה זיין און פיהלען זיך גוט עס־ליכע שעה בעת מען קומט זיך צוזאַמען אַרבעטען ביי אונז ביז צו דער ענדע פון סעזאָן.

די איצטיגע קאָמפּאַניע באַשטעהט פון איינידאָר און חנה האַלענדער, גאָרדע וואַנשאַר, אַ געשלטע פּרימאַדאָנאַ. די שעהן שפּיערין, העלען בלעי, אַדעלאַ שוואַרץ, לאה מעלצער, און די שוישפּיע־לער, מאַקס קלעטער, אַ שעהנער זינגער. יוסף גרינבערג, פון קונסט טעאטער, ל. ווייסבערג, דער באַקאַנטער גוסטאַוו גאָלד־שטיין, אַרטור ווינטערס, און מרדכי שוואַרץ.

דער סטענדערד טעאטער, האָט איצט אין דעם פּערזאָנאַל אַ קאָמפּאַניע, וועלכע זענען אַ שטאַרק פאַר איהם, און וועלכע וועלען געוויס אויפפיהרען פאַרשטעלונגען פון אַ בעסערען סאָרט.

דער אָנפאַנג איז פון זיי געמאַכט געוואָרען און זעהר גלאַנצען. עס כלייבט בלויז צו האָפען, אַז די היגע טעאטער־נעהער, וועלען זיי געבען די נויטיגע הילף מיט זייער באַזוך, און אַזוי אַרום דער־מעגליכען די אויפפיהרונג פון שעהנע פּיעסען.

זיי פאַרדיענען עס געוויס.

די ריהרענדע געשיכטע פון אַ אינטערעסאַנטן ראָמאַן וואָס האָט געדויערט בלויז אַ פּאַר שעה

דערצעהלט פון דעם באַריהמטען מואַזי קאָמיקער טשאַרלי טשאַפּלין.

איהר האָט דאָך געהערט, מסתמא דעם נאָמען טשאַרלי טשאַפּלין? — וואָס רען ניט?

אַ מערקווירדיגער מענש איז אָט דער טשאַרלי טשאַפּלין, זעהט מען איהם אויפ'ן לייוועגט. מיינט מען אַז ער איז אַ ווייצ־ליגע דורך און דורך, ווייל האָט מען איהם ווען געזעהן אין אַ מואַזי און מען זאָל ניט לאַכען פון זיינע שטיק? אָבער אין פּריוואַט לעבען איז ער ווייט ניט אַזוי קאָמיש. מענשען, וועלכע קענען איהם גוט, דערצעהלען זאָגאַר, אַז אין פּריוואַט לעבען איז ער מעהר טראַגיש ווי קאָמיש און האָט ליעב צו דערצעהלען מעשות וואָס רופען אַרויס אַ טרעהר אָדער אַמוזענינסטענס אַ זיפ'.

איינע פון די מעשות וועלכע ער האָט ליעב אָפט איבערצודערצעהלען איז אַ ריהרענדע געשיכטע פון אַ ראָמאַן, וואָס האָט געדויערט אַ פּאַר שעה צייט.

די געשיכטע דערצעהלט טשאַרלי טשאַפּלין ווי פאָלגט:

איך האָב זיך באַקאַנט מיט איהר אין אַן אַרטיע סטאָרקע. זי האָט דער־לאַנגט קאַסטאָמערס פאַרדע־וואַסער. איך בין איהן אַריינגעלאָפען אויסטרינקען אַ גלאָז סאַדע־וואַסער. איך האָב ניט געהאַט קיין רעקעל אויף זיך. מיין העמדעל איז געווען אָפּגעשפּיעלט און איך בין געווען איבער דריי טעג ניט ראַזירט. איך בין דעמאָלט געווען אין אַ ניט פרעהליכער שטימונג און בין אַריין אין סטאָר פּשוט אויס לאַנגווייליגקייט.

"פּונקט, ווען איך האָב געענדיגט טרינקען, האָט דאָס מיידעל געהאַלטען ביים פאַראָזען די סטאָר. זי האָט צו מיר פריהער געשמייכעלט, ווען זי האָט מיר דערלאַנגט מיין טרונק, האָב איך מיך צו איהר אָפּגערופען:

— קאָן איך אייך אַביסעל באַלייטען?

— געוויס — האָט זי געענטפערט.

— וואו אַרבייט איהר? האָט זי מיך געפרעגט.

— ביי רובינסאָן אין שיך־געשעפט. איצט האָב איך אורלויב — האָב איך איהר דערצעהלט.

—איהר האָט אַ גוטען דזשאָב, האָ? האָט דאָס מיידעל מיך מיט כאַוואונדערונג באַטראַכט.

— יאָ. דעם ערשטען אקטאָבער הויב איך אָן קריגען 30 דאָלאַר אַ וואָך. ווי איך בין געקומען קיין האַליוואוד, האָב איך דעם דזשאָב באַקומען.

— דו ביזט מזל'דיג — האָט דאָס מיידעל מיך באַוואונדערט — מיין ברו־דער האָט דאָ ניט געקאָנט קריגען קיין אַרבייט גאַנצע פיער מאָנאַטען. עס איז שווער צו קריגען אַרבייט, ווען מען איז דאָ פרעמד.

— יאָ, ביזט גערעכט, האָט טשאַרלי צוגעגעבען.

זיי האָבען ביידע זיך אָפּגעשטעלט ביי אַ העט סטאָר.

— יענע העט אין שעהן! אָט, יענע וואָס קאָסט 6 דאָלאַר — האָט טשאַפּלין זיך אָפּגערופען.

— וואונדערבאַר, אָבער קיין שום העט אין דער וועלט איז ניט ווערט אַזוי פיעל געלט, ווען מען דאַרף מאַכען אַ לע־בען פון דערלאַנגען סאָדע וואַסער. איך נעה זיך מיינע איינענע העטס.

טשאַפּלין האָט באַוואונדערט די העט וואָס זי האָט געטראָגען. איהר איינענע אַרבייט.

איך האָב קיינמאָל ניט געזעהן קיין שעהנערע, ווי יענע מיידעל — דער־צעהלט טשאַפּלין — "זי האָט געהאַט שעהנע רויטליך ברוינע האָר. זיי האָבען געלויכטען פון אונטער איהר היטעלע. זי האָט געהאַט אַ קליין מויל און גרויסע בלויע אויגען. מיר זענען צוגעגאַנגען צו אַ קליינעם פּאַרק און זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ בענקעל; איך האָב מיין היטעל אַרונטערגערוקט איבער מיינע אויגען, כדי קיינער זאָל מיר ניט דערקענען, און דאָס מיידעל האָט מיר דערצעהלט וועגען זיך און איהרע צרות.

— דיר געפעהלט קאַליפאָרניע? — האָב איך איהר געפרעגט.

— יאָ, מיר האָבען געהאַט אַזוי פיעל צרות אין דער היים אין איאַווא, אַז איך בין געווען געצוואונגען אַוועקצופאָהרען. דער טאַטע האָט געהאַט אַ גרויס הויז, אָבער פּלוצלינג האָט זיך אַלץ איבערגע־קעהרט.

עפּעס שלעכטעס האָט געמוזט פּאַ־סירען, ווייל ביים געדאַנק אַליין האָט זי אויפגעשווידערט. איך האָב געביטען דעם געשפּרעך:

— איך וואָלט זיך וועלען מיט דיר טרעפען אַמאָל אין אַוועגס. מיר וואָלטען נעקאָנט זיין פריינט.

— איך וואָלט דיך ליעב געהאַט — האָט זי געענטפערט — אויב דו וואָלסט נאָר געווען גוט צו מיר.

זי האָט דאָס געזאָגט אַזוי טרויעריג, אַז איך האָב אָפּגעקעהרט מיין קאָפּ, טרעהרען האָבען זיך מיר געשטעלט אין די אויגען.

— איך וועל אפשר די טעג מוזען צוריקפאָהרען קיין איאַווא — האָט זי דערצעהלט — מיין פאָטער... מען האָט איהם צוגענומען אין שפּיטאַל... ער איז קראַנק.

עס איז באמת שלעכט, איך פאַר־שטעה, איך פאַרשטעה — האָב איך איהר פאַרזיכערט.

זי האָט אויף מיר געקוקט מיט בריין צוועפענטע אויגען, און איך האָב באַשלאָסען, אַז איך וועל איהר זיין אַן אמת'ער פריינט.

—לאָמיר נעהן כאַפּען אַ ביס — האָב איך איהר פאָרגעלעגט. זי האָט איינ־געשטימט און מיר זענען אַוועק. ווען מיר זענען צוגעקומען צו אַ קאַפע, האָט זי געוואָלט אַהין אַריין. איך האָב איהר גע־זאָגט, אַז איך וויל אַהין ניט געהן, אַז איך האָב אַ בעסערען פּלאַץ, די "אַלעקס סאַנדריאַ".

מיט פאַרוואונדערונג האָט זי קוים אָפּגענאַכאַפּט דעם אטעם:

— ניין, עס איז אַז רייך. דער מאָהל־צייט דאַרט וועט דיך אָפּקאָסטען אַ וואָך פּעי — האָט זי געזאָגט.

איך האָב איהר געזאָגט אַז איך וויל אַביסעל אַ הוליע טאַן אַז איינער פון די קעלנערס שטעהט־איין מיט מיר אין איין צימער. קורץ, איך האָב זי איבערגע־רעדט און מיר זענען אַריין.

מיר האָבען גוט פאַרבראַכט. זי האָט פאַרגעסען, וואו זי געפינט זיך און האָט מיר דערצעהלט וועגען איהר היים. איהר ברודער קאָן רופען חזירים און זיי הערען איהם פאַר צוויי מייל...

און איך האָב איהר דערצעהלט, ווי איך האָב אַמאָל שיעור געקויפט אַ גרויסע פאַרם פון חזירים אין טעפּאַס און האָב געוואָלט ווערען אַ פאַרמער. איך האָב עס גערעכענט טאַן. איידער איך בין געוואָרען אַן אַרטיסט און איך האָב שיעור נישט אויסגעזאָגט, ווער איך בין, איך האָב זיך אָבער געכאַפּט באַצייטענס.

מיר זענען געזעסען דאָרט אַ היבשע ווייַלע און מיר זענען געוואָרען זיך גע־הענטער און פריינטליכער, ביי נאָרמאַ טאַלמעדזש איז אָנגעקומען. זי איז צוגע־קומען צו מיר און האָט זיך אָפּגע־ראָופען: "האַלאָ, טשאַרלי טשאַפּלין!" און אַזוי האָט זיך עס געענדיגט, דאָס מיידעל האָט זיך אויף טויס דערשראָקען און האָט קיין וואָרט ניט געקאָנט אַרויס־רעדען, ווען איך האָב זי פאָרגעשטעלט פאַר דער אקטריסע. זי האָט זיך אויף אַ מינוט ענטשולדיגט און — —

טשאַפּלין'ס שטימע איז געוואָרען אומעטיג. "זי איז קיינמאָל ניט צוריק־געקומען צו דער אַרבייט אין יענער סטאָר און איך האָב קיין שפּור פון איהר ניט געקאָנט געפינען. און אַזוי האָט זיך עס געענדיגט."

פראַנצויזישע פּרעסע ענטוזיאַסטיש פאַר אַנסקי'ס „דיבוק"

פאַריז, (איטא).

ש. אַנסקי'ס באַריהמטע פּיעסע "דער דיבוק" וואָס ווערט דאָ איצט גע־שפּיעלט אין מאָנפּאַרנאַס טעאטער, איז זעהר ענטוזיאַסטיש אויפגענומען געוואָ־רען פון עולם און פון דער היגער פּרעסע.

פאָל רעבו, פּראָמינענטער פראַנצויזישער קריטיקער, ערקלעהרט אין אַ רע־צענזיע וועגען דער פּרעסע, אַז "דער דיבוק" איז אַ קונסט־ווערק און אַז אַנסקי איז איינער פון די גאָר גרויסע קינסטלער.

אַ גאַסט באַגריסט אַ גאַסט

פון שלמה שמולעוויטש.

מיר האָבען אַ טאַלאַנט צו גאַסט,
אַן ערשטע קלאַס סובערטין,
צו אַלע קונסט־ראָלען זי פּאַסט,
צו דראַמאַ, אָפּערעטען.

זי זינגט, באַצווינגט מיט איהר געזאַנג,
קען יעדען פרייליך מאַכען,
איהר טרער גיט יעדענס האַרץ אַ פאַנג,
מאַכט האַרציג יעדען לאַכען.

זי האָט אין זיך דעם מאַגנעט
צו ברייגגען טרייסט דעם טריבען,
נאָר איינמאָל שפּילען ווער איהר זעהט,
מוז זיכער זיך פאַרליעבען.

זי שפּילט אויס לעבען, האָט אין זיך
ירושה קונסט אַן וויסען,
ס'איז חנה האַלענדער! און איך —
קום האַרצליך איהר באַגריסען.

איזא קרעמער

אַן אוועגט פון תענוג

אין אַ צייט ווען מיר זענען איבער־געוועזען פון די אַלערליי אוועגטען, וועלכע ווערען איינגעאָרדענט אין די אויסגעטראַכטע וועגען פון לייבטסייט און סתם צונויפקומענישען, איז דער אוועגט וועלכען דער סטודענטען צוויי ביי דער אידישער קולטור געזעלשאַפט, האָט דורך געפיהרט לעצטען שבת, אודאי אַ יוצא מן הכלל און האָט באמת אויסגעדריקט דעם אינהאַלט פון דער בעסערער סטו־דענטענשאַפט וועלכע גרופּירט זיך אַרום דער סטודענטען ליגע.

עס האָט זיך געפיהלט אַן ערנסט־קייט און דער עיקר אַ ווילען אַרויסצורי־סען זיך פון דעם אייביגען אופן פון די פאַרווייַלונגען און אויך אַ באַווייז, אַז מיט זעהר וויניציג רעדעס און נאָך אַוועלכע זאַכען מיט וועלכע דאָס רוב אוועגטען זיינען באַזירט, קאָן מען אויך נחנה זיין און פיהלען זיך גוט עס־ליכע שעה בעת מען קומט זיך צוזאַמען אַקלעקטיוו זיך אַביסעלע פאַרברענגען.

לאָמיר נעהן כסדר:

שולמית ריינווין האָט אין אַ קור־צער רעדע דערקלעהרט די ציעלען פון דער אידישער קולטור געזעלשאַפט בכלל און דער סטודענטען ליגע בפרט, באַטאָ־נענדיג, אַז אין דעם ווירוואַר פון אונזער לעבען איז נויטיג צו שטעהן אויף דער וואַך, אַז דער שטודירענדער דור זאָל ניט פאַרפעמדט ווערען פון אידישען פאָלקס־לעבען און אַלע קולטור דערגרייכונגען, און זאָל אַקטיוו קומען אין באַפעסטיגען אַלע קולטורעלע פּאָזיציעס. וואָס דער עלטערער דור, האָט מיט מיה און מאַטער דערוואָרבען. רעדענדיג וועגען די אופנים פון דאָזיגען קאַמף האָט זי באַגרינדעט אויף זעהר אַ לאָגישען אופן די נויטיגקייט פון אידיש אין אונזער לעבען אַלס דער איינציגער מיטעל, וועלכער באַקאַנט און בינדט צו אַלע צושפּרייטע אויבער דער וועלט צו איין מחנה, איין פאָלקס אר־גאַניזם. רעדענדיג וועגען אידיש, האָט זי אויך דערמאָהנט די אידישע ליטעראַטור וועלכע פאַרבעהמט היינט צו טאָג אַן אַנ־געזעהענעם אָרט און קאָן מיט טייל ווערק פאַרגליכען ווערען צו די ליטעראַטורען פון אַנדערע פעלקער.

אין איהר קורצער רעדע האָט זי גע־נעבען דעם תוכן פון זייער אַרגאַניזאַציע, און די ציעלען וועלכע זיי האָבען פאַר זיך און זייער קאַמף פאַר אַ אידיש קולטורעלען לעבען אויף דער אַטערוקאַנער ערד.

איהר רעדען איז באמת געווען דורכ־נעטראַכט און געשטאַנען אויף דער ערנס־טער הויך ווי עס פּאַסט פאַר די וועלכע

(פאָרזעצונג אויף פּיידש 4)

א גלאַנצנער קאָנצערט

זונטאָג נאַכט איז אין סטענדערד טעאַ־טער פאָרגעקומען דער שאַפיראַ קאָנצערט, ביי וועלכען אַ זעהר געלונגענער פּראָגראַם איז דורכגעפיהרט געוואָרען.

חנה האַלענדער איז אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בייפאַל, און זעהר שעהן געזונגען איהר סוקסעס ליעד "איך בענק אהיים" און "איך וויל ניט זיין קיין רביצין".

גרויס ערפאָלג האָבען געמאַכט די שוישפּיעלער מאַקס קלעטער, וועלכער באַ־זיצט אַ שעהנע שטימע, און וועלכער האָט געזונגען עטליכע פאָלקס ליעדער.

אויך דער קופּלעטיסט גוסטאַוו גאָלד־שטיין, וועלכער האָט אַנב אורהא שוין פאַרפאַסט אַ ליעדעל צו גונסטען די ער־וועהלונג פון מעיאַר סעם מעקבריידד.

עס האָבען זיך אויך באַטייליגט גאָל־דע וואַנשאַר, לאה מעלצער, חיים טויבער, און ווייסבערג.

סעמי פעקטאַר, פאַרלאַמענט מעמ־בער האָט געהאַלטען אַ רעדע, און איזי־דאָר האַלענדער האָט פאָרגעשטעלט די קינסטלער. לאָיער ש. מילסטאַן איז גע־וועזען דער פאָרזיצער.

צוויי נייע פּיעסען היינטיגע וואָך אין סטענדערד טעאַטער

מאָרגען אוועגט, ווערט אין סטענ־דערד טעאַטער אויפגעפיהרט די פּיעסע "שטיעפמאַטעס" מיט חנה האַלענדער בראַש, אַ פּיעסע וועלכע איז ווערט צו־זעהן צו ווערען.

פאַר פריישטאָג און שבת ווערט צו־גענגרייט אַ פּיעסע וואָס הייסט "אַלעמענס מיידעל".

ווי איזידאָר האַלענדער פאַרזיכערט איז די פּיעסע שטאַרק געלויבט געוואָרען און פאַרדיענט געזעהן צו ווערען פון אַלע וועלכע ווילען זעהן אַ נייע פּיעסע שעהן אויפגעפיהרט.

אַ גאַסט באַגריסט אַ גאַסט

פון שלמה שמולעוויטש.

מיר האָבען אַ טאַלאַנט צו גאַסט,
אַן ערשטע קלאַס סובערטין,
צו אַלע קונסט־ראָלען זי פּאַסט,
צו דראַמאַ, אָפּערעטען.

זי זינגט, באַצווינגט מיט איהר געזאַנג,
קען יעדען פרייליך מאַכען,
איהר טרער גיט יעדענס האַרץ אַ פאַנג,
מאַכט האַרציג יעדען לאַכען.

זי האָט אין זיך דעם מאַגנעט
צו ברייגגען טרייסט דעם טריבען,
נאָר איינמאָל שפּילען ווער איהר זעהט,
מוז זיכער זיך פאַרליעבען.

זי שפּילט אויס לעבען, האָט אין זיך
ירושה קונסט אַן וויסען,
ס'איז חנה האַלענדער! און איך —
קום האַרצליך איהר באַגריסען.

איזא קרעמער